Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

4. lipnja 2020.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Nadležnost, priznavanje i izvršenje sudskih odluka u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja – Uredba (EZ) br. 4/2009 – Članak 41. stavak 1. – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Uredba (EU) br. 1215/2012 – Članak 24. točka 5. – Odluka proglašena izvršivom kojom se utvrđuje tražbina uzdržavanja – Zahtjev za obustavu izvršenja – Nadležnost suda države članice izvršenja”

U predmetu C-41/19,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Amtsgericht Köln (Općinski sud u Kölnu, Njemačka), odlukom od 14. siječnja 2019., koju je Sud zaprimio 23. siječnja 2019., u postupku

FX

protiv

GZ, zakonski zastupane po majci,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: A. Prechal, predsjednica vijeća, L. S. Rossi (izvjestiteljica), J. Malenovský, F. Biltgen i N. Wahl, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Bobek,

tajnik: M. Krausenböck, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 27. studenoga 2019.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za osobu FX, H. W. Junker, *Rechtsanwalt*,

– za osobu GZ, zastupanu po majci, B.,

– za njemačku vladu, J. Möller, M. Hellmann i U. Bartl, u svojstvu agenata,

– za poljsku vladu, B. Majczyna, R. Stańczyk i S. Żyrek, u svojstvu agenata,

– za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa, L. Medeiros i S. Duarte Afonso, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: njemački

– za Europsku komisiju, M. Wilderspin i M. Heller, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 27. veljače 2020.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje, s jedne strane, Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja (SL 2009., L 7, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 5., str. 138.) i, s druge strane, članka 24. točke 5. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2012., L 351, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 289.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osobe FX, s prebivalištem u Njemačkoj, i njezine maloljetne kćeri, osobe GZ, zakonito zastupane po majci i s prebivalištem u Poljskoj, u vezi s nadležnošću suda koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku za odlučivanje o zahtjevu osobe FX za obustavu izvršenja tražbine uzdržavanja koje je dužnik.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba br. 4/2009

3 Uvodne izjave 9. do 11., 30. i 44. Uredbe br. 4/2009 glase:

„(9) Uzdržavana bi osoba trebala imati mogućnost da u državi članici lako dobije odluku koja će automatski biti izvršiva u drugoj državi članici bez ikakvih daljnjih formalnosti.

(10) Za ostvarivanje tog cilja uputno je izraditi instrument Zajednice u području obveza uzdržavanja u koji bi bile uključene sve odredbe o sporu nadležnosti, sukobu zakona, priznavanju i izvršivosti, izvršenju, pravnoj pomoći i suradnji središnjih tijela.

(11) Područje primjene ove Uredbe trebalo bi uključiti sve obveze uzdržavanja koje proizlaze iz obiteljskog odnosa ili roditeljstva, braka ili tazbinskog srodstva kako bi se zajamčilo isto postupanje prema svim uzdržavanim osobama. Za potrebe ove Uredbe izraz ‚obveza uzdržavanja' trebao bi se tumačiti kao autonoman pojam.

[…]

(30) Radi bržeg izvršenja odluke donesene u državi članici, koju obvezuje [Protokol o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja, potpisan 23. studenoga 2007. u Haagu i odobren u ime Europske zajednice Odlukom Vijeća 2009/941/EZ od 30. studenoga 2009. (SL 2009., L 331, str. 17.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 10., str. 159.)], u drugoj državi članici potrebno je ograničiti razloge za odbijanje ili obustavu postupka izvršenja koje može zatražiti obveznik uzdržavanja zbog prekograničnog značenja zahtjeva za uzdržavanjem. To ograničenje

ne bi trebalo utjecati na razloge odbijanja ili suspenzije propisane nacionalnim pravom koji nisu nespojivi s razlozima iz ove Uredbe, npr. namirenja duga od strane obveznika uzdržavanja u trenutku izvršenja ili imovine koja se ne može zaplijeniti.

[…]

(44) Ovom bi Uredbom trebalo izmijeniti Uredbu [Vijeća] (EZ) br. 44/2001 [od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2001., L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.)] zamjenjivanjem njezinih odredaba koje se odnose na obveze uzdržavanja. Države članice bi u skladu s prijelaznim odredbama ove Uredbe u stvarima koje se donose na obveze uzdržavanja trebale primjenjivati odredbe ove Uredbe o nadležnosti, priznavanju, izvršivosti i izvršenju odluka te o pravnoj pomoći umjesto odredaba Uredbe (EZ) br. 44/2001 od dana stupanja na snagu ove Uredbe.”

4 Članak 1. stavak 1. Uredbe br. 4/2009 propisuje:

„Ova se Uredba primjenjuje na obveze uzdržavanja koje proizlaze iz obiteljskog odnosa, roditeljstva, braka ili tazbine.”

5 Članak 2. te uredbe propisuje:

„1. U smislu ove Uredbe:

1. ‚sudska odluka’ znači odluka u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja koju je donio sud države članice, neovisno o tome kako je odluka nazvana, uključujući rješenje, nalog, presudu ili nalog za izvršenje […]

[…]

4. ‚država članica podrijetla’ znači država članica u kojoj je […] odluka donesena […]

5. ‚država članica izvršenja’ znači država članica u kojoj se traži izvršenje odluke […]

[…]”

6 Članak 3. te uredbe propisuje:

„U stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja u državama članicama sudsku nadležnost ima:

(a) sud mjesta u kojem tuženik ima uobičajeno boravište; ili

(b) sud mjesta u kojem uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište […]

[…]”

7 Članak 8. te uredbe, naslovljen „Ograničenje nadležnosti”, u stavku 1. propisuje:

„Kad se odluka donosi u državi članici ili državi ugovornici [Konvencije o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugim oblicima obiteljskog uzdržavanja, potpisane 23. studenoga 2007. u Haagu i odobrene u ime Europske unije Odlukom Vijeća 2011/432/EU od 9. lipnja 2011. (SL 2011., L 192, str. 39.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 13., str. 199.)] u

kojoj uzdržavana osoba uobičajeno boravi, obveznik uzdržavanja ne može pokrenuti postupak za promjenu odluke ili za donošenje nove odluke ni u jednoj državi članici sve dok uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište u državi članici u kojoj je odluka donesena."

8 Poglavlje IV. Uredbe br. 4/2009, naslovljeno „Priznavanje, izvršivost i izvršenje sudskih odluka", podijeljeno je na tri odjeljka i primjenjuje se, među ostalim, na izvršenje odluka u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja. U skladu s člankom 16. Uredbe br. 4/2009, odjeljak 1., koji obuhvaća njezine članke 17. do 22., primjenjuje se na odluke donesene u državi članici koju obvezuje Protokol o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja, odjeljak 2., koji obuhvaća njezine članke 23. do 38., primjenjuje se na odluke donesene u državi članici koju ne obvezuje taj protokol, a odjeljak 3., koji obuhvaća njezine članke 39. do 43., sadržava zajedničke odredbe za sve odluke.

9 Članak 41. Uredbe br. 4/2009, naslovljen „Postupak i uvjeti za izvršenje", koji se nalazi u odjeljku 3. njezina poglavlja IV., propisuje:

„1. Ovisno o odredbama ove Uredbe, postupak za izvršenje sudskih odluka donesenih u drugoj državi članici uređuje se pravom države članice izvršenja. Odluka donesena u državi članici koja je izvršiva u državi članici izvršenja provodi se pod jednakim uvjetima kao i odluka donesena u toj državi članici izvršenja.

[…]"

10 Članak 42. te uredbe propisuje:

„Sudska odluka koju donese država članica ni pod kojim se uvjetima ne smije razmatrati s obzirom na njezin sadržaj u državi članici u kojoj se traži priznavanje, izvršivost ili postupak izvršenja."

11 Članak 64. stavak 2. te uredbe propisuje:

„Pravo javnog tijela da nastupa u ime pojedinca koji ima pravo na uzdržavanje ili da zahtijeva povrat naknade koja je uzdržavanoj osobi isplaćena umjesto uzdržavanja, uređeno je pravom koje vrijedi za to tijelo."

Uredba br. 1215/2012

12 Uvodna izjava 10. Uredbe br. 1215/2012 glasi:

„Područje primjene ove Uredbe trebalo bi obuhvaćati sve glavne građanske i trgovačke stvari, osim određenih točno utvrđenih stvari, posebno, obveze uzdržavanja, koje bi trebalo isključiti iz područja primjene ove Uredbe nakon donošenja Uredbe [br. 4/2009]."

13 Članak 1. Uredbe br. 1215/2012 propisuje:

„1. Ova se Uredba primjenjuje u građanskim i trgovačkim stvarima, bez obzira na vrstu suda. […]

2. Ova se Uredba [ne] primjenjuje [na]:

[…]

(e) obveze uzdržavanja koje proizlaze iz obiteljskog odnosa, roditeljstva, braka ili tazbinskog srodstva;

[…]"

14 Članak 24. Uredbe br. 1215/2012, koji se nalazi u odjeljku 6. njezina poglavlja II., naslovljenom „Isključiva nadležnost”, propisuje:

„Sljedeći sudovi države članice imaju isključivu nadležnost, neovisno o domicilu stranaka:

[…]

5. u postupcima koji se odnose na izvršenje sudskih odluka, sudovi države članice u kojoj je sudska odluka izvršena ili treba biti izvršena.”

Njemačko pravo

ZPO

15 Članak 767. Zivilprozessordnunga (Zakon o građanskom postupku), u verziji koja je primjenjiva u glavnom postupku (BGBl. 2007. I, str. 1781., u daljnjem tekstu: ZPO), naslovljen „Zahtjev za obustavu izvršenja”, propisuje:

„1. Dužnici imaju obvezu istaknuti prigovore protiv same tražbine utvrđene presudom podnošenjem odgovarajuće tužbe pred prvostupanjskim sudom pred kojim se vodi postupak.

2. Takvi prigovori putem tužbe mogu se istaknuti samo ako su se razlozi na kojima se temelje pojavili tek nakon zaključenja rasprave koja je, na temelju odredaba ovog zakona, bila posljednja mogućnost isticanja prigovora i stoga se oni više ne mogu istaknuti osporavanjem u postojećoj parnici.

3. U tužbi koju dužnik podnosi mora istaknuti sve prigovore koje je mogao istaknuti u trenutku podnošenja tužbe.”

FamFG

16 Članak 120. Gesetza über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (Zakon o postupku u obiteljskim stvarima i u stvarima s izberivom sudskom nadležnošću, u daljnjem tekstu: FamFG), naslovljen „Izvršenje”, propisuje:

„1. Izvršenje u bračnim i obiteljskim sporovima provodi se u skladu s odredbama [ZPO-a] koje se odnose na prisilno izvršenje.

[…]”

AUG

17 Članak 40. Auslandsunterhaltsgesetza (Zakon o ostvarivanju prava na uzdržavanje iz drugih država) od 23. svibnja 2011. (BGBl. 2011. I, str. 898., u daljnjem tekstu: AUG) propisuje:

„1. Ako se izvršenje mora odobriti na temelju odluke, sud odlučuje da odluku treba proglasiti izvršivom […]”

18 Članak 66. AUG-a, naslovljen „Zahtjev za obustavu izvršenja”, propisuje:

„1. Ako je inozemna odluka izvršiva u skladu s Uredbom br. 4/2009 bez postupka egzekvature ili ako je proglašena izvršivom u skladu s tom uredbom […], dužnik može podnijeti prigovor protiv same tražbine u postupku pokrenutom u skladu s člankom 120. stavkom 1. [FamFG-a] u vezi s člankom 767. [ZPO-a]. Ako je riječ o sudskoj odluci, ona se primjenjuje samo ako su razlozi na kojima se temelje prigovori nastali tek nakon donošenja odluke.

[…]

3. Zahtjev podnesen u skladu s člankom 120. stavkom 1. [FamFG-a] u vezi s člankom 767. [ZPO-a] mora se podnijeti sudu koji je odlučio o zahtjevu za donošenje naloga za izvršenje. […]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

19 Odlukom koju je Sąd Okręgowy w Krakowie (Okružni sud u Krakovu, Poljska) donio 26. svibnja 2009. osobi FX naloženo je da svojoj maloljetnoj kćeri, osobi GZ, plaća mjesečni iznos uzdržavanja u iznosu od oko 100 eura, računajući, retroaktivno, od lipnja 2008.

20 Nakon zahtjeva osobe GZ od 20. srpnja 2016., Amtsgericht Köln (Općinski sud u Kölnu, Njemačka) rješenjem od 27. srpnja 2016. odlučio je navedenu odluku koju je donio Sąd Okręgowy w Krakowie (Okružni sud u Krakovu) proglasiti izvršivom.

21 Na temelju tog naslova koji je proglašen izvršivim, osoba GZ, zakonski zastupana po majci, pokrenula je postupak prisilnog izvršenja protiv osobe FX u Njemačkoj. Osporavajući taj postupak, osoba FX 5. travnja 2018. pred Amtsgerichtom Köln (Općinski sud u Kölnu) podnijela je zahtjev za obustavu izvršenja na temelju članka 767. ZPO-a.

22 U prilog svojem zahtjevu osoba FX istaknula je da je dug uzdržavanja o kojem je riječ u glavnom postupku već namiren, bilo izravno do 2010., bilo, od prosinca 2010., putem Fonda za uzdržavanje (Poljska), kojemu je osoba FX nadoknadila iznose što ih je Fond isplatio osobi GZ, u granicama svojih financijskih mogućnosti. Osoba FX tvrdila je da je u svakom slučaju većina te tražbine prestala.

23 Sud koji je uputio zahtjev, kao prvo, izražava sumnje o tome ulazi li zahtjev za obustavu izvršenja koji mu je podnijela osoba FX u njegovu međunarodnu nadležnost.

24 S jedne strane, taj sud smatra da, ako bi se taj zahtjev kvalificirao kao zahtjev u vezi s obvezama uzdržavanja u smislu članka 1. Uredbe br. 4/2009, on ne bi imao nikakvu međunarodnu nadležnost na temelju te uredbe jer bi samo poljski sudovi bili nadležni za ispitivanje prigovora koji osoba FX temelji na plaćanju duga uzdržavanja o kojem je riječ u glavnom postupku.

25 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev primjećuje da jedan dio njemačke doktrine smatra da se zahtjev za obustavu izvršenja predviđen člankom 767. ZPO-a treba kvalificirati kao zahtjev u vezi s obvezama uzdržavanja u smislu Uredbe br. 4/2009, s obzirom na to da se prigovori istaknuti u okviru takvog zahtjeva, osobito oni koji se temelje na plaćanju ili prijenosu tražbine, u konačnici ne odnose na način provedbe izvršenja, razmotren isključivo s gledišta prava na izvršenje, nego na sam izvršni naslov. Isto tako, sud koji je uputio zahtjev ističe da taj zahtjev za obustavu izvršenja funkcionalno odgovara zahtjevu za smanjenje tražbine uzdržavanja za koju je izdan izvršni naslov, s obzirom na to da je takav zahtjev za izmjenu, u skladu s člankom 8. Uredbe br. 4/2009, podvrgnut kriterijima nadležnosti navedenima u toj uredbi. To tumačenje, koje zastupa jedan dio njemačke doktrine i koje je sud koji je uputio zahtjev voljan prihvatiti, bilo bi, prema njegovu mišljenju, jedino spojivo s ciljem te uredbe, tj. da se zajamči da će uzdržavana osoba biti zaštićena i stavljena u privilegiran položaj s obzirom na

pravila o nadležnosti a da se pred sudovima države članice izvršenja tražbine za koju je izdan izvršni naslov ne mora braniti protiv zahtjeva za obustavu izvršenja koji se temelji na materijalnim prigovorima u vezi s tom tražbinom.

26 S druge strane, sud koji je uputio zahtjev primjećuje da njemački zakonodavac, suprotno tomu, očito smatra da su sudovi države članice izvršenja tražbine uzdržavanja nadležni za odlučivanje o zahtjevu za obustavu izvršenja poput onoga predviđenog člankom 767. ZPO-a, kojim dužnik ima pravo isticati prigovore koji se odnose na samu tražbinu. Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, prevladavajuća doktrina u Njemačkoj također smatra da takav zahtjev za obustavu izvršenja ne ulazi u zahtjeve u vezi s obvezama uzdržavanja u smislu Uredbe br. 4/2009, osobito zbog toga što se cilj zahtijevane pravne zaštite odnosi samo na izvršenje tražbine, dok postojanje izvornog naslova ostaje nepromijenjeno.

27 U slučaju da je to drugo stajalište pravilno, sud koji je uputio zahtjev pita se, kao drugo, treba li onda zahtjev za obustavu izvršenja koji je podnijela osoba FX kvalificirati kao „postupak koji se odnosi na izvršenje sudskih odluka” u smislu članka 24. točke 5. Uredbe br. 1215/2012.

28 Prema mišljenju tog suda, na temelju presuda od 4. srpnja 1985., AS-Autoteile Service (220/84, EU:C:1985:302) i od 13. listopada 2011., Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653) nije moguće odgovoriti na to pitanje. Naime, one su bile donesene u regulatornom kontekstu koji je prethodio stupanju na snagu Uredbe br. 4/2009. Usto, na temelju članka 1. stavka 2. točke (e) Uredbe br. 1215/2012, ona se ne primjenjuje na obveze uzdržavanja.

29 U tim je okolnostima Amtsgericht Köln (Općinski sud u Kölnu) odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Je li u slučaju zahtjeva za obustavu izvršenja u skladu s člankom 767. [ZPO-a] protiv inozemne odluke o uzdržavanju riječ o stvari koja se odnosi na obvezu uzdržavanja u smislu [Uredbe br. 4/2009]?

2. U slučaju niječnog odgovora [na prvo pitanje], je li u slučaju zahtjeva za obustavu izvršenja u skladu s člankom 767. [ZPO-a] protiv inozemne odluke o uzdržavanju riječ o postupku koji se odnosi na izvršenje sudskih odluka u smislu članka 24. točke 5. [Uredbe br. 1215/2012]?”

O prethodnim pitanjima

30 Svojim pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita ulazi li u područje primjene Uredbe br. 4/2009 ili Uredbe br. 1215/2012 kao i u međunarodnu nadležnost sudova države članice izvršenja zahtjev za obustavu izvršenja koji podnese dužnik tražbine uzdržavanja, a koji je usmjeren protiv izvršenja odluke koju je donio sud države članice podrijetla i kojom je utvrđena ta tražbina.

31 U tom pogledu, kao prvo, valja istaknuti da osobito iz uvodnih izjava 10. i 11., članka 1. stavka 1. i članka 2. Uredbe br. 4/2009 proizlazi da je ona instrument Europske unije koji sadržava, među ostalim, odredbe o sukobu nadležnosti, sukobu zakona, priznavanju i izvršivosti kao i o izvršenju sudskih odluka u području obveza uzdržavanja koje proizlaze iz obiteljskog odnosa, roditeljstva, braka i tazbine.

32 Tim instrumentom zakonodavac Unije želio je zamijeniti odredbe u području obveza uzdržavanja iz Uredbe br. 44/2001 odredbama koje, uzimajući u obzir osobitu hitnost rješavanja tražbina uzdržavanja, pojednostavnjuju postupak pred sudom izvršenja i tako ga ubrzavaju (presuda od

9. veljače 2017., S., C-283/16, EU:C:2017:104, t. 32.). U tu svrhu Uredba br. 4/2009 sadržava poglavlje IV., naslovljeno „Priznavanje, izvršivost i izvršenje sudskih odluka”, kojim se osobito uređuje izvršenje odluka sudova država članica koje se odnose na obveze uzdržavanja.

33 Uredba br. 4/2009 stoga je *lex specialis* osobito u pogledu pitanja nadležnosti, mjerodavnog prava, priznavanja i izvršenja sudskih odluka u specifičnom području obveza uzdržavanja, što, uostalom, potvrđuje Uredba br. 1215/2012, kojom je stavljena izvan snage Uredba br. 44/2001. Naime, iz članka 1. stavka 2. točke (e) Uredbe br. 1215/2012 u vezi s njezinom uvodnom izjavom 10. proizlazi da su iz njezina materijalnog područja primjene nakon donošenja Uredbe br. 4/2009 isključene obveze uzdržavanja koje proizlaze iz obiteljskog odnosa, roditeljstva, braka i tazbine.

34 Slijedom toga, kao što je to nezavisni odvjetnik u biti istaknuo u točkama 39. i 40. svojeg mišljenja, spor poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, koji je pokrenut pred sudom države članice (država članica izvršenja), čiji je predmet izvršenje sudske odluke koja je proglašena izvršivom u toj državi članici, a koju je donio sud druge države članice (država članica podrijetla), u području obveza uzdržavanja koje proizlaze iz obiteljskog odnosa, ulazi u područje primjene Uredbe br. 4/2009, tj. njezina poglavlja IV.

35 Okolnost da je nacionalnom sudu, poput suda koji je uputio zahtjev, podnesen zahtjev za obustavu izvršenja odluke suda države članice podrijetla koji je utvrdio tražbinu uzdržavanja ne mijenja tu ocjenu. Naime, kao što je to Sud presudio, zahtjev za obustavu izvršenja predviđen člankom 767. ZPO-a usko je povezan s postupkom izvršenja (vidjeti u tom smislu presudu od 4. srpnja 1985., AS-Autoteile Service, 220/84, EU:C:1985:302, t. 12.). Prema tome, kad se takav zahtjev nadovezuje na zahtjev za izvršenje odluke u području obveza uzdržavanja, on je, kao i potonji, obuhvaćen područjem primjene Uredbe br. 4/2009.

36 Kao drugo, kad je riječ o dvojbama koje sud koji je uputio zahtjev ima u pogledu svoje međunarodne nadležnosti, kao sud države članice izvršenja tražbine uzdržavanja, za odlučivanje o zahtjevu za obustavu izvršenja poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, valja istaknuti da, iako Uredba br. 4/2009 u poglavlju IV. sadržava niz odredaba o izvršenju odluka u području obveza uzdržavanja, nijedna od tih odredaba ne odnosi se izričito na nadležnost u stadiju izvršenja.

37 Međutim, među odredbama odjeljka 3. poglavlja IV. Uredbe br. 4/2009, naslovljenog „Zajedničke odredbe”, nalazi se članak 41. stavak 1., koji propisuje da se, s jedne strane, ovisno o odredbama te uredbe, postupak za izvršenje sudskih odluka donesenih u drugoj državi članici uređuje pravom države članice izvršenja i da se, s druge strane, odluka donesena u državi članici koja je izvršiva u državi članici izvršenja provodi pod jednakim uvjetima kao i odluka donesena u toj državi članici izvršenja.

38 Iz te odredbe Uredbe br. 4/2009 implicitno i nužno proizlazi da je zahtjev koji je usko povezan s postupkom izvršenja odluke koju je donio sud države članice podrijetla i kojom je utvrđena tražbina uzdržavanja, poput zahtjeva za obustavu izvršenja o kojem je riječ u glavnom postupku, u nadležnosti sudova države članice izvršenja jednako kao i sam zahtjev za izvršenje navedene odluke.

39 U tom pogledu bilo bi osobito protivno ciljevima jednostavnosti i žurnosti, navedenima u točki 32. ove presude, koji se nastoje ostvariti Uredbom br. 4/2009, osobito sustavom kojem pripada njezin članak 41. stavak 1., da nadležni sud države članice izvršenja pred kojim je uzdržavana osoba pokrenula postupak kako bi izvršio odluku koja je proglašena izvršivom u državi članici izvršenja mora u svakom slučaju proglasiti svoju nenadležnost za odlučivanje o zahtjevu za obustavu izvršenja u korist suda države članice podrijetla zbog toga što je potonji kao sud države članice boravišta uzdržavane osobe na temelju članka 3. stavka (b) Uredbe br. 4/2009 u boljoj poziciji osigurati njezinu zaštitu.

40 Naime, s jedne strane, Sud je presudio da blizina nadležnog suda i uzdržavane osobe nije jedini cilj Uredbe br. 4/2009 (presuda od 18. prosinca 2014., Sanders i Huber, C-400/13 i C-408/13, EU:C:2014:2461, t. 40.). Njezin je cilj također osigurati dobro sudovanje, ne samo s gledišta

optimizacije sudske organizacije nego i s obzirom na interes stranaka, bilo da je riječ o tužitelju ili tuženiku, da uživaju, među ostalim, olakšan pristup pravosuđu i predvidljivost pravila o nadležnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 18. prosinca 2014., Sanders i Huber, C-400/13 i C-408/13, EU:C:2014:2461, t. 29.).

41 S druge strane, obveza suda države članice izvršenja da se u svakom slučaju proglasi nenadležnim za odlučivanje o zahtjevu za obustavu izvršenja, poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, u korist suda države članice podrijetla koji je utvrdio tražbinu uzdržavanja ne bi imala za posljedicu olakšavanje naplate međunarodnih tražbina uzdržavanja, u skladu s jednim od glavnih ciljeva Uredbe br. 4/2009, nego bi, naprotiv, dovela do pretjeranog usporavanja i otežavanja postupka i uzrokovala strankama gubitak vremena i nezanemarive dodatne troškove (vidjeti u tom smislu presudu od 18. prosinca 2014., Sanders i Huber, C-400/13 i C-408/13, EU:C:2014:2461, t. 41.).

42 Iz toga proizlazi da je sud države članice izvršenja, kojemu je podnesen zahtjev za izvršenje odluke koju je donio sud države članice podrijetla i kojom je utvrđena tražbina uzdržavanja, nadležan na temelju Uredbe br. 4/2009, tj. njezina članka 41. stavka 1., za odlučivanje o zahtjevu za obustavu izvršenja ako je on usko povezan sa zahtjevom za izvršenje koji mu je podnesen.

43 U tom pogledu valja dodati da se u glavnom postupku zahtjev za obustavu izvršenja temelji na tužiteljevoj tvrdnji da je predmetni dug uzdržavanja već velikim dijelom platio, bilo izravno, bilo neizravno preko Fonda za uzdržavanje.

44 Iako je na Sudu da sudu koji je uputio zahtjev pruži korisne elemente za tumačenje Uredbe br. 4/2009 u vezi s takvim razlogom za obustavu izvršenja, isključivo je na tom sudu da ocijeni činjenice i dokaze koje su stranke glavnog postupka podnijele u prilog svojim tvrdnjama.

45 Kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 78. svojeg mišljenja, razlog koji se temelji na isplati duga jedan je od razloga koji se općenito uzimaju u obzir u stadiju izvršenja, kao što to, osim toga, naglašava druga rečenica uvodne izjave 30. Uredbe br. 4/2009, u kojoj se navodi da je dužnikovo namirenja duga u trenutku izvršenja jedan od razloga za odbijanje ili suspenziju izvršenja predviđenih nacionalnim pravom koji nisu nespojivi s tom uredbom.

46 Kad je sudska odluka donesena u državi članici u kojoj vjerovnik ima uobičajeno boravište, takav razlog, na koji se u prilog zahtjevu za obustavu izvršenja dužnik poziva pred sudom države članice izvršenja, nema za cilj ni izmijeniti tu odluku, ni ishoditi novu odluku u potonjoj državi članici u smislu članka 8. Uredbe br. 4/2009, ni zatražiti preispitivanje merituma te sudske odluke u toj državi članici u smislu njezina članka 42.

47 Naime, zahtjev za obustavu izvršenja koji se temelji na tom razlogu usko je povezan s postupkom izvršenja jer mu je jedini cilj osporiti iznos do kojeg odluka kojom je utvrđena tražbina uzdržavanja ostaje izvršiva, i to na temelju dokaza koje je dužnik dostavio u pogledu navodnog namirenja svojeg duga, a čiju dopuštenost i osnovanost mora ocijeniti sud države članice izvršenja.

48 Uostalom, u glavnom postupku iz odredaba članka 66. AUG-a proizlazi da dužnik uzdržavanja može podnijeti prigovore samo na temelju okolnosti koje su nastupile nakon donošenja odluke kojom je utvrđena tražbina uzdržavanja. Takve odredbe stoga isključuju da se okolnosti na koje se dužnik tražbine uzdržavanja poziva pred sudom države članice podrijetla ili na koje se mogao pozvati mogu valjano iznijeti u prilog zahtjevu za obustavu izvršenja.

49 Osim toga, kao što je to nezavisni odvjetnik u biti istaknuo u točkama 79. do 81. svojeg mišljenja, ocjena iz točaka 46. i 47. ove presude nije dovedena u pitanje intervencijom javnog tijela, kao što je to Fond za uzdržavanje, u glavnom postupku, koje je stupilo na mjesto dužnika u odnosu na uzdržavanu osobu.

50 Naime, u takvom predmetu intervencija takvog tijela, koja je, uostalom, predviđena člankom 64. stavkom 2. Uredbe br. 4/2009, odnosi se samo na način na koji je dug uzdržavanja namiren kao i na dokaze koje je dužnik pred sudom države članice izvršenja podnio u prilog svojoj tvrdnji da je neizravno namirio svoj dug. Takva intervencija nema utjecaja na meritum odluke suda države članice podrijetla koji je utvrdio tražbinu uzdržavanja.

51 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljena pitanja valja odgovoriti na sljedeći način:

– Uredbu br. 4/2009 treba tumačiti na način da u njezino područje primjene kao i u međunarodnu nadležnost sudova države članice izvršenja ulazi zahtjev za obustavu izvršenja koji podnese dužnik tražbine uzdržavanja, a koji je usmjeren protiv izvršenja odluke koju je donio sud države članice podrijetla i kojom je utvrđena ta tražbina te koji je usko povezan s postupkom izvršenja.

– U skladu s člankom 41. stavkom 1. Uredbe br. 4/2009 i relevantnim odredbama nacionalnog prava, na sudu koji je uputio zahtjev, kao sudu države članice izvršenja, jest da odluči o dopuštenosti i osnovanosti dokaza koje je dužnik tražbine uzdržavanja podnio u prilog tvrdnji da je u velikoj mjeri namirio svoj dug.

Troškovi

52 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Uredbu Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja treba tumačiti na način da u njezino područje primjene kao i u međunarodnu nadležnost sudova države članice izvršenja ulazi zahtjev za obustavu izvršenja koji podnese dužnik tražbine uzdržavanja, a koji je usmjeren protiv izvršenja odluke koju je donio sud države članice podrijetla i kojom je utvrđena ta tražbina te koji je usko povezan s postupkom izvršenja.

U skladu s člankom 41. stavkom 1. Uredbe br. 4/2009 i relevantnim odredbama nacionalnog prava, na sudu koji je uputio zahtjev, kao sudu države članice izvršenja, jest da odluči o dopuštenosti i osnovanosti dokaza koje je dužnik tražbine uzdržavanja podnio u prilog tvrdnji da je u velikoj mjeri namirio svoj dug.

Potpisi